

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Kiss Árpád Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Kiss Árpád ügyvéd által képviselt felperesnek, az Országos Bíróági Hivatal Jogi Képviselési Osztálya; ügyintéző: Beerné dr. Vörös Helga által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2018. január 12. napján meghozott, 70.P.21.876/2017/15. számú ítélete ellen, a felperes részéről 17. sorszám alatt, az alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal az indokolásbeli módosítással hagyja helyben, hogy az alperest nem terheli kártérítési felelősség a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság határozatával okozott kárért.

Kötelezi a felperest, hogy 2.500.000 (kétfélmillió-öttszázézer) forint fellebbezési illetéket fizessen meg az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes önálló bírósági végrehajtó. A Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara 2011. június 28-án fegyelmi feljelentést tett a felperes ellen. A ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú fegyelmi bíróság) a 2011. július 22-én kelt, ... számú határozatával fegyelmi eljárás megindításáról döntött a felperessel szemben, és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 292. § (1) bekezdése alapján felfüggesztette a felperest a hivatalából a fegyelmi eljárás jogerős befejezéséig. A határozat ellen a felperes fellebbezéssel élt. A Kúria mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság (a továbbiakban: másodfokú fegyelmi bíróság) részben megváltoztatta az elsőfokú fegyelmi bíróság határozatát, és mellőzte a felperes hivatalából történő felfüggesztését. A másodfokú fegyelmi bíróság határozatának indokolása szerint nem álltak fenn a felperes hivatalából való felfüggesztésének a Vht. 292. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei.

A felperes a keresetében 43.520.201 forint tőkének, ezen összeg után 2011. július 22-től a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak és a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését arra alapította, hogy az alperes szervezetébe tartozó, annak szervezeti egységeként működő elsőfokú fegyelmi bíróság jogellenesen függesztette őt fel a hivatalából, ezzel kárt okozott neki. Előadta, hogy a felfüggesztés időtartama alatt nem folytathatott bírósági végrehajtói tevékenységet, ezért jövedelemtől esett el.

Álláspontja szerint az elsőfokú fegyelmi bíróság egyértelmű, mérlegelésre lehetőséget nem adó jogszabályi rendelkezést értelmezett és alkalmazott tévesen.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság nem az alperes szervezeti egysége, ezért az alperest nem terheli felelősség a fegyelmi bíróság magatartásáért. Kifejtette, hogy a Vht. 292. § (1) bekezdésének második fordulata lehetőséget ad a fegyelmi bíróságnak annak mérlegelésére, hogy indokolt-e a fegyelmi eljárás alá vont bírósági végrehajtó hivatalából való felfüggesztése. Érvelése szerint az elsőfokú fegyelmi bíróság terhére nem állapítható meg kirívóan okszerűtlen mérlegelés vagy súlyos jogalkalmazási hiba. Rámutatott, hogy a felperes a perben nem bizonyította kárának bekövetkezését.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint illetéket. Ítéltének indokolása szerint a Vht-nak a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságokra vonatkozó rendelkezéseiből azt a következtetést vonta le, hogy a jogalkotó az alperes mellé rendelte az elsőfokú fegyelmi bíróságot, az az alperes szervezeti keretei között működött, ezért az alperes felel az elsőfokú fegyelmi bíróság eljárásáért. Kiemelte, hogy a Vht. 292. § (1) bekezdése nem csak abban az esetben teszi lehetővé a bírósági végrehajtó hivatalából való felfüggesztését, ha a végrehajtót letartóztatták, hanem abban az esetben is, ha a felfüggesztés más fontos okból indokolt. Okfejtése szerint a Vht. 292. § (1) bekezdése széleskörű mérlegelési lehetőséget biztosít az elsőfokú fegyelmi bíróságnak annak megítélésében, hogy mit tekint a felfüggesztésre alapot adó fontos oknak. Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság mérlegelés eredményeként hozta meg a felperest a hivatalából felfüggesztő döntését, de nem mutatható ki a terhére olyan súlyos jogértelmezési vagy jogalkalmazási hiba, amelyre tekintettel döntése jogellenesnek lenne tekinthető. A felperes keresetét a jogellenesség hiánya miatt nem találta teljesíthetőnek.

A felperes az ítélet, az alperes az ítélet indokolása ellen terjesztett elő fellebbezést.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és közbenső ítélettel állapítsa meg keresetének megalapozottságát a jogalap tekintetében. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete mind eljárásjogi, mind anyagi jogi szempontból jogszabálysértő. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett azzal, hogy nem közbenső ítéletet hozott annak ellenére, hogy csak a kereset jogalapja tekintetében foglalt állást. Érvelése szerint ezzel az elsőfokú bíróság elvette a másodfokú bíróságtól azt a lehetőséget, hogy megalapozott megváltoztató döntést hozhasson. Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság indokolás nélkül mellőzte az elsőfokú fegyelmi bíróság határozatának jogsértő jellegével kapcsolatos érveit, és lényegében felülbírált a másodfokú fegyelmi bíróság határozatát. Kifejtette, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság semmilyen érdemi információval nem rendelkezett, nem biztosított a felperesnek nyilatkozattételi és védekezési lehetőséget a felfüggesztéssel szemben, ezért nem volt abban a helyzetben, hogy bármit mérlegelhesen. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú fegyelmi bíróság határozata egyértelműen azt állapította meg, hogy a felperes hivatalából való felfüggesztésére a Vht. 292. § (1) bekezdésében meghatározott ok hiányában, jogszerűtlenül került sor. Okfejtése szerint az elsőfokú fegyelmi bíróság kirívóan okszerűtlen mérlegelés és súlyos jogalkalmazási hiba eredményeként, indokolatlanul alkalmazta a legsúlyosabb fegyelmi büntetéssel egyenértékű felfüggesztést. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítéletnek kell tekinteni, ezért a terhére megállapított elsőfokú illeték eltűzött, és a fellebbezési illeték összegét is a meg nem határozható perértékre irányadó szabályok szerint kell megállapítani.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását annyiban kérte megváltoztatni, hogy az alperest nem terheli helytállási kötelezettség a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróság határozataiért. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen vonta le azt a következtetést, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság az alperes szervezeti egysége volt, és az alperes felel az elsőfokú fegyelmi bíróság határozataiért. Kiemelte, hogy a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságok jogállását a jogalkotó nem a bíróságok szervezetéről és működéséről szóló törvényben, hanem a Vht. keretei között szabályozta. Előadta, hogy a felperes hivatalából felfüggesztő határozat meghozatalában részt vett fegyelmi bírók egyike sem volt az alperes alkalmazottja, az eljáró fegyelmi tanács hivatásos bíró tagja nem az alperessel állt szolgálati viszonyban, a határozat meghozatalában a ... Megyei Bíróság elnöke által kinevezett bíró nem vett részt, és a ... Megyei Bíróság elnöke nem volt igazgatási vezetője az elsőfokú fegyelmi bíróságnak. Érvelése szerint az alperes felelőssége az elsőfokú fegyelmi bíróság határozataért akkor sem állna fenn, ha a fegyelmi tanács elnöke az alperes alkalmazottja lett volna, mert az elsőfokú fegyelmi bíróság és annak fegyelmi tanácsa nem volt az alperes szervezeti egysége. Rámutatott, hogy az Alaptörvény 25. cikk (8) bekezdése értelmében bírósági szervezeti egységet csak sarkalatos törvény hozhat létre, a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságokat létrehozó Vht. azonban nem ilyen törvény. Fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A felperes az alperes indokolás elleni fellebbezését alaptalannak tartotta, mert a feljelentés az alpereshez érkezett, ott kapott ügyszámot, és minden irat az alperes fejlécét tartalmazza. A fegyelmi bíróság elnöke pedig az alperessel áll szolgálati viszonyban. Annak nincs jelentősége, hogy fegyelmi tanács elnöke a ...-i Törvényszékkel áll szolgálati viszonyban és az eljárást ott folytatták le. Az pedig, hogy a fegyelmi bíróság tagjait hogyan választják, az alperes belső ügye, amely a felperesi kárigény érvényesítésének nem lehet akadály.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett része, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet teljes terjedelemben bírálta felül /Pp. 228. § (4) bekezdés/.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése megalapozott.

Az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt azzal, hogy a felperes indítványa ellenére az alperes kártérítési felelősségéről nem közbenső ítélettel döntött.

A Pp. 213. § (3) bekezdése szerint, ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását ítélettel előzetesen is megállapíthatja.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján közbenső ítélet tartalma csak a keresettel érvényesített jog fennállásának megállapítása lehet. Ha ugyanis a perben érvényesített jog, vagy követelés jogalapja nem áll fenn, akkor a kereset részben sem teljesíthető, és a perbeli jogvita a követelés összegének vizsgálata nélkül véglegesen lezárható, ezért a követelés összegének vizsgálatára nincs szükség az érdemi döntéshez. Ebből pedig az következik, hogy: ha a kereset jogalapja - kártérítés iránti perben az alperes kártérítési felelőssége - bármely okból nem áll fenn, a bíróságnak a keresetet elutasító ítéletet, és nem a jogalap - kártérítési felelősség - fenn nem állását megállapító közbenső ítéletet kell hoznia, mert erre nincs jogszabályi lehetőség.

Az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségének. Az ítéltábla itt utal arra, hogy az ítélet indokolásának hiányossága általában

pótolható a másodfokú eljárásban, ezért csak akkor teszi szükségessé az elsőfokú eljárás megismétlését és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, ha az elsőfokú bíróság ítéletéből egyáltalán nem állapítható meg a döntés indoka.

A felperes a fellebbezésében megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság felülbírált a Kúria mint másodfokú fegyelmi bíróság határozatát. Ezzel kapcsolatban az ítélőtábla azt hangsúlyozza, hogy a felperes fegyelmi ügyében a Kúria nem polgári bíróságként, nem a polgári peres eljárásokra irányadó szabályok alapján járt el, és nem ítéletet, hanem fegyelmi határozatot hozott. Ezért a Pp. 4. § (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróságot sem a Kúria határozata, sem annak indokolása nem kötötte határozatának meghozatalában. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság megállapíthatott eltérő tényállást, és annak alapján levonhatott eltérő jogi következtetést.

Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt más egyéb olyan lényeges eljárási szabálysértést sem, amely az elsőfokú tárgyalás megismétlését, ennek érdekében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé.

A perbeli jogvita érdemben elbírálható volt a rendelkezésre álló bizonyítékok és adatok alapján, ezért az ítélőtábla a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont következtetésével és érdemi döntésével az ítélőtábla is egyetértett, a döntés ítéletben kifejtett indokait azonban nem osztotta, az alábbiak szerint:

A perben az alperes vitatta, hogy a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság a szervezeti egysége lett volna, és kártérítési felelősséggel tartozna a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság magatartásáért. A felperes a perben érvényesített követelését az elsőfokú fegyelmi bíróság határozatára alapította, ezért az alperes kártérítési felelősségét a az elsőfokú fegyelmi határozat meghozatalának időpontjában hatályos jogszabályok alapján kellett megítélni.

A bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságok összetételét és működését nem az elsőfokú fegyelmi határozat meghozatalakor hatályos, a bíróságok szervezetéről és működéséről szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bszi.) szabályozta, és a Bszi. nem sorolta a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságokat az igazgatásszolgáltatás szervezetébe tartozó bíróságok közé. Önmagában ettől a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság lehetett volna a ... Megyei Bíróság szervezeti egysége, mert a bíróságoknak voltak más olyan szervezeti egységei is, amelyeket a Bszi. nem nevesített.

Különös jelentőséget kell tulajdonítani azonban annak, hogy a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságok összetételét és működését az Országgyűlés a Vht. „A végrehajtás szervezete” című Ötödik részében szabályozta.

A Vht. 271. § (1) bekezdése szerint Magyar Végrehajtói Kamara közgyűlése a végrehajtók közül 4 évre a ... Megyei és a 'B' Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bírósághoz 7-7, a 'C' Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bírósághoz 6 végrehajtót fegyelmi bírónak, ugyanennyi végrehajtót vizsgálóbiztosnak, a Legfelsőbb Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bírósághoz 3 végrehajtót fegyelmi bírónak választ meg, a Vht. 272. § (1) bekezdése szerint pedig minden megyei bíróság elnöke 1 fegyelmi bírót nevez ki 4 évre a bírák közül az elsőfokú fegyelmi bíróságba.

A Vht. 270-277. §-aihoz fűzött miniszteri indokolás szerint „A Javaslat az önálló bírósági végrehajtók fegyelmi ügyeinek elbírálása céljából olyan szervezetet hoz létre, amely szem előtt tartja egyrészt a bírósági végrehajtók önálló jogállását, másrészt tevékenységüknek a bíróságokhoz, tehát az igazságszolgáltatás szerveihez való kapcsolódását is. Figyelembe veszi továbbá azt a szervezeti megoldást, amelyet az Országgyűlés 1991-ben alakított ki a közjegyzők fegyelmi ügyeinek elbírálására. Ezért a Javaslat a magyar jogban eddig nem ismert szervet hoz létre, amikor kimondja, hogy az önálló bírósági végrehajtók fegyelmi ügyeit a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróság bírálja el.” „A Javaslat a fegyelmi bíróság összetételét úgy állapítja meg, hogy abban bírák és végrehajtók egyaránt részt vegyenek. Így érhető el, hogy az ügyek elbírálásában a teljes pártatlanság és a végrehajtói tevékenységgel kapcsolatos szakszerűség egyaránt érvényre jusson.”

A miniszteri indokolásból az állapítható meg, hogy a jogalkotó a bírósági végrehajtók speciális tevékenységének a bíróságokhoz mint az igazságszolgáltatás szerveihez való szoros kapcsolódása miatt, a szakszerűség és a pártatlanság biztosítása céljából tartotta szükségesnek hivatásos bírák bevonását a bíróság végrehajtók fegyelmi ügyeinek elintézésébe. Ebből az a következtetés vonható le, hogy ha nem az igazságszolgáltatáshoz szorosan kapcsolódó szakmai tevékenységet folytató bírósági végrehajtók fegyelmi ügyében eljáró szervezetekről lenne szó, akkor nem lenne szükséges és indokolt hivatásos bírák bevonása a fegyelmi ügyekben eljáró szervezetekbe, és fel sem merülhetne, hogy a szakmai fegyelmi szervezet valamelyik bíróság szervezeti egysége. Ebből, valamint abból, hogy a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságokra vonatkozó szabályokat a jogalkotó a Vht. „A végrehajtás szervezete” című Ötödik részében helyezte el, alappal lehet arra következtetni, hogy a jogalkotó a végrehajtás szervezetébe tartozónak tekintette a bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságokat, és nem állt szándékában a bírósági szervezet részévé tenni azokat. Mindezek alapján az a további következtetés vonható le, hogy a megyei bíróságok mellett működő bírósági végrehajtói fegyelmi bíróságok akkor sem a bírósági szervezet részei, ha a működésükben hivatásos bírák is részt vesznek, és valamelyik megyei bíróság mellett, akár a megyei bírósággal azonos épületben működnek.

Jelentőséget kell tulajdonítani annak is, hogy a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróságot a ... Megyei Bíróság szervezeti és működési szabályzata sem tüntette fel a ... Megyei Bíróság szervezeti egységeként annak ellenére, hogy székhelyük azonos volt.

Jelentősége van annak is, hogy a ... Megyei Bíróság elnökének az elsőfokú fegyelmi bírósággal kapcsolatban csak annyi feladata volt, hogy a Vht. 272. § (1) bekezdése alapján egy hivatásos bírót ő nevezett ki az elsőfokú fegyelmi bíróságba, és az elsőfokú fegyelmi bíróság tagjai a Vht. 273. § (1) bekezdése alapján előtte tettek esküt. Ezen kívül semmilyen munkáltatói - igazgatási, ellenőrzési, gazdasági - jogköre nem volt az elsőfokú fegyelmi bíróság és annak tagjai vonatkozásában. Ez a körülmény szintén azt támasztja alá, hogy a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság nem volt a ... Megyei Bíróság szervezeti egysége. A ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság elnöke valóban a ... Megyei Bíróság hivatásos bírása volt, őt azonban nem a ... Megyei Bíróság elnöke nevezte ki, hanem a fegyelmi bíróság tagjai választották maguk közül.

Mivel a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság nem volt a ... Megyei Bíróság szervezeti egysége, és nincs olyan jogszabály, amely az alperes helytállási kötelezettségét állapítaná meg a ... Megyei Bíróság mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság határozatával okozott károkért, az alperessel szemben ezért nem érvényesíthető

eredményesen az ilyen károk megtérítése iránti követelés. Ezért a felperes keresetét ebből az okból, az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya miatt kell elutasítani.

A felperes ügyében eljáró elsőfokú fegyelmi bíróság jogellenesen függesztette fel a felperest, mert a felfüggesztést a másodfokú fegyelmi bíróság mellőzte.

A Vht. 292. § (1) bekezdése nem csak a fegyelmi eljárás alá vont személy letartóztatása esetén, hanem más fontos okból is lehetővé teszi az eljárás alá vont személy felfüggesztését. Az ítélőtábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Vht. 292. § (1) bekezdése széles körű mérlegelési lehetőséget enged az elsőfokú fegyelmi bíróságoknak annak megítélésében, hogy mit tekintenek a felfüggesztésre alapot adó fontos oknak.

Az ítélőtábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság terhére nem mutatható ki kirívóan okszerűtlen mérlegelés. Ennek a körülménynek nem a jogellenesség, hanem a felróhatóság, a kártérítési felelősség alóli kimentés szempontjából van jelentősége. A felperest felfüggesztő döntés kirívóan súlyos jogértelmezési vagy jogalkalmazási tévedés hiányában nem róható fel az elsőfokú fegyelmi bíróságnak, a felróhatóság hiánya pedig akkor is a kereset elutasításához vezetne, ha az elsőfokú fegyelmi bíróság az alperes szervezeti egysége lett volna, vagy jogszabály az alperesre telepítette volna a felelősséget az elsőfokú fegyelmi bíróság által okozott károkért.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján érdemben helybenhagyta, az ítélet indokolását pedig részben megváltoztatta.

A Fővárosi Ítélőtábla az eredménytelenül fellebbező felperest az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

Budapest, 2018. június 14.

Világhy né dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Csóka István
bíró